

hed drager mange andre Spørgsmaal ind. — Jeg kan over for det ærede Medlem, som næstsidst havde Ordet, det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgtres (Trier), kun sige, at jeg ikke med ham kan dele en Forbavelse over, at dette Lovforslag kun indeholder en Kamme og ikke skildrer det indre Liv; som skal foregaa inden for denne Kamme. Jeg tror nok, man kan sætte en Præmie paa en Lov, som kan give mere end en Kamme, og som ogsaa er fyldt med indre Liv. Nej, Love og Lovforslag ere mere ædruelige i deres Præfensioner, og hvis nogen vil læse det indre Liv i Historien ud af Lovene, vil han blive skuffet; de kunne kun præstere en Kamme; de kunne hverken give mere eller mindre. Der kan snart være Lovgivningsaaer, snart Administrationsaaer, snart Ting, som det var ønskelig at kunne løse, og snart Ting, som muligvis kunde ligge deres Løsning nær; men hvis man vilde sætte alt dette ind i Lovene, som man til en almindelig Skolelov, særlig hvis man skulde indbefatte alt derunder, som det ærede Medlem ønskede; thi saa kom vi ogsaa til at tage Spørgsmaalet om den lærde Skole med. Jeg tror, at inden den Tid kommer, at man kan blive enig om en saadan almindelig Skolelov, og inden Tiden bliver moden dertil, vil der gaa mange Aar; og hvis man overhovedet vil have nogen af de Tanker realiserede, som findes i dette Lovforslag, og vil stærke dem sit Bifald, hvad jeg har faaet Indtrykket af, er det en Betingelse ikke at knytte dem sammen med mere vidtrækkende og omfattende Reforme, som jeg ganske vist ikke tror, at Tiden er moden til, og som denne Foranstaltning, der er af forholdsvis mere begrænset Betydning, ikke bør knyttes sammen med. Selvfølgelig vil det være Administrationens Opgave at faa en fornuftig Regulering af den Uddannelse, som finder Sted paa de ene og det andet Sted, og selvfølgelig vil Administrationen dertil benytte de bedste Kræfter, som foreligge, og vil naturligvis haabe, at de Mænd, som ogsaa have indlagt sig særlig Fortjeneste af Udviklingen af nogle Dele af denne Sag, kunde knyttes til en saadan Anstalt.

Jeg skal endnu blot bemærke, da det falder mig ind, at med Hensyn til Bogestoleanstalten er jeg villig til at gaa ind paa den Tanke at udsønde den for sig selv, men saa meget tror jeg at burde fastholde, at det maa blive en Statsanstalt; thi det andet er noget, som har vist sine uheldige Konsekvenser paa mange Omraader, naar man har indrettet private Anstalter, som skulde være afhængige af private Mænds Liv og For-

hold og har indrettet dem med store Statstilskud. Det er et stærkt Forhold, som en Gang i Tidens Løb vil vise sig, naar Staten nødsages til at overtage disse Anstalter og saa kommer ind i en forviklet Række af Forhold, hvad der vilde kunne undgaaes, naar man straks tager Skridtet fuldt ud og indretter det som Statsanstalt. Det vilde jo ikke udelukke, at det kunde være særlig magtpaaliggende at finde de Mænd til Ledelsen af disse Anstalter, som have indlagt sig særlig Fortjeneste af denne Sag.

H. Holm: Da Tiden er saa langt fremrykket, og det ikke ser ud paa Forsamlingen, som Interessen er meget stor for denne Sag, skal jeg fatte mig meget kort. Jeg tror, det er ret forklarligt, at der ikke er større Interesse at se, end der er i dette Øjeblik, thi der synes jo ikke i Tinget at være nogen stor Tro paa, at det Forslag, her foreligger, vil kunne gennemføres, som det er. Under den Forhandling, der er ført, har man jo fra næsten alle Sider udtalt sig imod Forslaget, og der er egentlig kun to Talere, der have udtalt sig for det. Det er den ærede nuværende Minister og den ærede foregaaende Minister, der i 1884 selv forelagde et lignende Forslag som dette. Der er jo ikke blevet givet Grunde, som skulde godtgøre, at en saadan Statsanstalt var nødvendig. Der er udtalt, at det set fra visse Synspunkter kunde være ønskeligt at faa den. Men mig forekommer det rigtignok, at for at gaa til et saadant Skridt, at forøge de fire Statsanstalter, vi have, og om hvis hele Virksomhed der dog er meget delte Meninge, med en femte, maatte der være tvingende Grunde, og det kan ikke gøres uden saadanne. Mig forekommer det, man vilde bære sig galt ad over for de private Virksomheder, der med saa stor Dygtighed have søgt at løse den Opgave, her ligger for, hvis man gif hen uden tvingende Nødvendighed og lagde Uddannelsen over til en Statsanstalt. Mig forekommer det, at vi tværtimod skulde disse private Virksomheder megen Tak for den Maade, hvorpaa de have løst Opgaben og megen Tak ogsaa, fordi de have sparet Staten for saa betydelige Udgifter, som de have. Naar den højtærede Minister sagde, at han ikke kunde være med til en stor Anstalt ved København, til at samle Seminarierne til en saadan stor Anstalt, saa er jeg ganske enig med ham. Jeg forvarede mig ogsaa før mod den Tanke, at man, hvis man gif til, at sammendrage Seminarierne til en stor Anstalt, skulde lægge den ved København. Jeg tror, det vilde være galt, og jeg tror, at den højtærede Minister har